

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ЗПО «ДІТК»

Олександр СТІЛЕЦЬ

31.08.2026 р.

ПОГОДЖЕНО

Заступник директора з навчально-методичної роботи ЗПО «ДІТК»

Сергій ГОРДІЄНКО

31.08.2026 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ»

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Рівень фахової передвищої освіти: Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань: G «Інженерія, виробництво та будівництво»

Спеціальність: G19 «Будівництво та цивільна інженерія» (ОПП: «Будівництво та експлуатація будівель і споруд»)

Статус дисципліни: Нормативна (обов'язкова)

Загальний обсяг дисципліни: 150 годин / 5 кредитів ЄКТС.

- Лекційні заняття: 36 год.
- Семінарські (практичні) заняття: 36 год.
- Самостійна робота студентів (СРС): 48 год.
- Підготовка до екзамену: 30 год.

Форма підсумкового контролю: Екзамен

Мова викладання: Українська

Викладач: вищої категорії Гордієнко Сергій Сергійович

Контактна інформація: Link

2. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ Дисципліна «Основи філософських знань» є фундаментальним гуманітарним курсом, адаптованим для потреб майбутніх фахівців з будівництва та цивільної інженерії. Вона інтегрує класичний філософський дискурс (онтологію, гносеологію, етику) із практичними викликами професійної діяльності в епоху Індустрії 4.0 та BIM-технологій. Курс побудований на засадах практичної філософії та включає Trauma-informed підхід (травмоорієнтовану педагогіку), що перетворює філософські знання на інструмент психологічної стабілізації, розвитку резильєнтності, фактчекінгу та соціальної адаптації студентів (зокрема ветеранів та осіб, які постраждали від наслідків війни). Особливий акцент робиться на етиці технологій, концепції сталого розвитку (утилізація будівельного сміття, енергоефективність, Right to Repair), кіберфізичних системах та моральній відповідальності інженера-будівельника під час проектування та експлуатації об'єктів подвійного призначення.

3. ПРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ КУРСУ **Пререквізити:** Шкільні курси «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», базові знання з природничих наук (фізики). **Постреквізити:** Знання, набуті в курсі, є базою для вивчення дисциплін «Соціологія та політологія», «Основи охорони праці», «Основи екології», а також для проходження технологічної та переддипломної практики, де студенти зіштовхуються з реальними професійно-етичними дилемами.

4. МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ **Мета дисципліни** — формування у здобувачів освіти системного науково-філософського світогляду, критичного мислення, навичок етичного аналізу та громадянської відповідальності за наслідки професійної діяльності у сфері будівництва та цивільної інженерії.

Компетентності, які формує дисципліна:

- **Інтегральна компетентність (ІК):** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі в галузі будівництва та цивільної інженерії, що передбачають застосування певних теорій та методів і характеризуються комплексністю умов та етичною відповідальністю.
- **Загальні компетентності (ЗК):**
 - ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

- ЗК 2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК 3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт з дотриманням екологічної етики.
- ЗК 4. Здатність застосовувати логіку та фактчекінг для протидії інформаційним маніпуляціям (ІПСО).
- **Фахові (Спеціальні) компетентності (ФК):**
 - ФК 1. Усвідомлення соціальних та екологічних наслідків впровадження будівельних технологій, автоматизації (ВІМ) та кіберфізичних систем.
 - ФК 2. Здатність розв'язувати професійно-етичні дилеми щодо надійності споруд, безпеки експлуатації та будівництва об'єктів подвійного призначення.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН 1. Вільно оперувати базовим філософським категоріальним апаратом.
- ПРН 2. Застосовувати закони формальної логіки та гносеології для критичного аналізу інформації та проектно-кошторисної документації.
- ПРН 3. Обґрунтовувати власну світоглядну і громадянську позицію, спираючись на ідеї української філософії (Г. Сковорода) та цінності відкритого суспільства.
- ПРН 4. Аналізувати виробничі ситуації крізь призму професійної та екологічної етики (Case-study).

5. СТРУКТУРА ТА ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістового модуля та теми	Всього год.	Лекції (год)	Семінари (год)	СРС (год)
Змістовий модуль 1. Історико-філософський вступ	32	8	12	12
Тема 1.1. Предмет філософії. Структура. Світогляд	6	2	2	2
Тема 1.2. Античність: від міфу до логосу. Стоїцизм як інструмент резильєнтності	7	2	2	3
Тема 1.3. Теоцентризм, антропоцентризм, механістична картина світу Нового часу	6	2	2	2
Тема 1.4. Ірраціоналізм та екзистенціалізм (проблема вибору і відповідальності)	6	2	2	2
Тема 1.5. Українська філософія. «Сродна праця» Г. Сковороди та нац. ідентичність	7	-	4	3
Змістовий модуль 2. Буття та Пізнання (Онтологія і Гносеологія)	28	8	8	12
Тема 2.1. Онтологія. Сучасна фізична картина світу. Синергетика	14	4	4	6

Назва змістового модуля та теми	Всього год.	Лекції (год)	Семінари (год)	СРС (год)
Тема 2.2. Гносеологія. Істина/омана, критичне мислення, фактчекінг, протидія ІПСО	14	4	4	6
Змістовий модуль 3. Філософія людини та суспільства	26	10	4	12
Тема 3.1. Філософська антропологія. Логотерапія В. Франкла	8	4	-	4
Тема 3.2. Соціальна філософія. Громадянське суспільство, тоталітаризм, приватність простору	10	2	4	4
Тема 3.3. Філософія війни та миру. Just War theory. Поствоєнне відновлення	8	4	-	4
Змістовий модуль 4. Філософія техніки та професійна етика	30	8	10	12
Тема 4.1. Феномен техніки. Індустрія 4.0, ІІІ, ринок праці та відчуження	8	4	-	4
Тема 4.2. Професійна етика інженера. Корпоративна відповідальність. Інклюзія	12	2	6	4
Тема 4.3. Екоцид, будівельне сміття (e-waste), трансгуманізм і біоетика	10	2	4	4
Підготовка до екзамену (СРС)	34	-	-	34
РАЗОМ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ:	150	34	34	82

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ВИДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Інтерактивні лекції:** мультимедійні презентації, проблемні лекції з елементами дискусії.
- Семінарські заняття:** метод аналізу професійних ситуацій (Case-study), моделювання етичних дилем (обстеження конструкцій, безпека об'єктів), сократівський діалог, бліц-опитування.

Види самостійної роботи (СРС):

- Ведення персонального філософського глосарію (термінологічного словника).
- Написання аналітичних та рефлексивних есе (напр., «Право на ремонт споруд», «Сродна праця»).
- Аналітична робота / Фактчекінг у цифровому середовищі (розбір кейсів ІПСО у сфері будівництва).
- Асинхронне тестування в системі LMS (Google Classroom) для перевірки залишкових знань.

7. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ Оцінювання здійснюється за 100-бальною накопичувальною системою.

- **Поточний/Модульний контроль (макс. 70 балів):**
 - Активність на семінарських заняттях (виступи, розв'язання кейсів): до 40 балів.
 - Виконання завдань самостійної роботи (есе, фактчекінг): до 20 балів.
 - Модульні тестування (4 тести у LMS): до 10 балів.
- **Підсумковий контроль / Екзамен (макс. 30 балів):**
 - Екзаменаційний білет містить 3 завдання по 10 балів (теоретичне, практично-професійне, виробничо-етичний кейс у будівництві).
 - *Важлива умова:* Для успішного складання дисципліни здобувач має набрати безпосередньо на екзамені не менше 18 балів із 30 можливих.

Шкала оцінювання:

Сума балів за всі види діяльності	Оцінка за національною шкалою	Оцінка ЄКТС
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B
74-81	Добре	C
64-73	Задовільно	D
60-63	Задовільно	E
35-59	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
0-34	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням)	F

8. ПОЛІТИКА КУРСУ ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

- 1. Trauma-informed підхід та психологічна безпека:**
 - Діє правило «Стоп-слова»: якщо тема обговорення (війна, травми, екоцид) викликає тригерну реакцію або психологічний дискомфорт, студент має право без пояснення причин відмовитися від участі в дискусії або замінити практичне завдання/кейс на альтернативне без втрати балів.
 - Інклюзивність: Абсолютна нетерпимість до ейджизму, булінгу, дискримінації та знецінення бойового чи життєвого досвіду колег по групі.
- 2. Академічна доброчесність:**
 - Будь-які прояви плагіату, списування на екзамені чи використання чужих есе суворо заборонені (робота оцінюється в 0 балів з наданням однієї спроби на перескладання).
 - Використання генеративного ШІ (ChatGPT та ін.) дозволяється виключно як інструменту для пошуку інформації, фактчекінгу чи структурування думок. Пряме копіювання згенерованих текстів як власних есе є порушенням.
- 3. Політика дедлайнів та відвідуваності:**
 - В умовах воєнного стану, при перебоях з електроенергією або під час медичної реабілітації ветеранів, застосовується гнучкий графік. Пропуски занять не караються штрафними балами за умови їх асинхронного відпрацювання у LMS.
 - Дедлайни здачі СРС можуть бути індивідуально пролонговані за погодженням з викладачем (через корпоративний месенджер).

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Базова:

1. Кремень В.Г., Ільїн В.В. Філософія: підручник. Київ, 2021.
2. Філософія: підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. 4-те вид., переробл. Харків: Право, 2023. - 424 с.

3. Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі. / Переклад з англ. О. Замойської. Харків: КСД, 2022.

Допоміжна / Професійно-орієнтована: 4. Аврелій Марк. Наодинці з собою. / Переклад з давньогрек. Р. Паранька. Львів: Апріорі, 2020. 5. Schwab K. The Fourth Industrial Revolution. Crown Business, 2017 (оглядові статті українською щодо Індустрії 4.0). 6. Матеріали та банк ситуаційних професійно-етичних кейсів (з галузі будівництва та цивільної інженерії) у системі LMS (Google Classroom) коледжу.